

9. 8. 2018

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Trestní řád v koncích?

Náš trestní řád, neboli zákon č. [141/1961](#) Sb., už toho má za sebou opravdu hodně. Vzhledem ke svému věku se pomalu blíží důchodu, který by si podle názoru většiny právnícké veřejnosti už opravdu zasloužil. Dlouhá léta přece poctivě sloužil prosazování socialistické zákonnosti a teď ho ještě k tomu trápíme samými novotami, jako je například trestní odpovědnost právníckých osob. A on, chudák starý, si s tím teď najednou už nějak neví rady.

Budme konkrétní. Trestní řád je ve vztahu k zákonu číslo 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právníckých osob a řízení proti nim, v subsidiární poloze. V řízení proti právníckým osobám je totiž aplikovatelný pouze tehdy, jestliže zákon č. [418/2011](#) Sb. sám specificky neupravuje nějaký prvek trestního řízení a ještě, pokud to povaha věci nevyklučuje. To zní velmi hezky a jednoduše - takhle obecně řečeno.

Jistá obchodní korporace je už pátým rokem stíhána pouze proto, že podle názorů orgánů činných v trestním řízení na ní přešla trestní odpovědnost jiné právnícké osoby. Pomiňme češtinu a to, že když na ni ta odpovědnost už jednou přešla, tak by u té první právnícké osoby asi už neměla zůstat, ale to nic. Pomiňme také to, že jeden pan respektovaný profesor práva píše, že prodejem podniku taková trestní odpovědnost přechází a druhý (neméně respektovaný) pan profesor práva píše, že nepřechází. In dubio pro reo ? Zde nikoliv.

Podstatné nicméně je, že nešťastná obchodní korporace se sama o sobě zjevně žádného protiprávního jednání nedopustila. Dá se to vyjádřit prostě tak, že už přišla k hotovému a nemusela k tomu hnout ani prstem, který koneckonců nemá. Trestní řád používá pojem „skutek“ a tady je evidentní, že v tomto konkrétním vztahu žádný není. Nějaký někde sice je, ale tahle obchodní korporace ho zcela určitě nespáchala. Fakticky s ním nemá vůbec nic společného. Otázka její viny anebo nevinu proto vlastně není ani otázkou závěrů nějakého věcného dokazování. Je to pouze otázka relevantního právního výkladu velmi lapidární a velmi formální právní konstrukce v konkrétním případě. Tím se dostáváme k jádru problému.

Trestní řád stanoví podmínky, za jakých lze zastavit trestní stíhání a právě z tohoto hlediska zde má pojem „skutek“ svůj nezastupitelný význam. Statisticky lze totiž předpokládat, že více než 90 % zastavení trestního stíhání tvoří případy, kdy se takový skutek buď nestal, anebo skutek není trestným činem, anebo není prokázáno, že ho pachatel spáchal.

Tyto varianty jsou ale v našem případě, ze shora uvedených důvodů, evidentně ze hry. Zbývá nám tak pouze nepřípustnost trestního stíhání, nepřičetnost pachatele, anebo zánik trestnosti, což jsou ale v daném případě všechny varianty také neexistující. Tím je ustanovení § 172 odst. 1 trestního řádu vyčerpáno.

Možnost určité oportunity sice nabízí ustanovení § 172 odst. 2 trestního řádu (státní zástupce „může“), ale pokud to státní zástupce neudělá, ocitne se dědic právnícké osoby v další fázi trestního řízení už v určitém právním vakuu. Skutek nikde, nepřičetnost samozřejmě také nikde, trestní stíhání je přípustné a trestnost činu nezanikla.

Už v rámci předběžného projednání obžaloby přitom není žádná oportunita zastavení trestního stíhání přípustná a důvody zproštění podle § 226 trestního řádu jsou (s výjimkou nepřípustnosti

trestního stíhání) prakticky stejné jako důvody zastavení trestního stíhání podle 172 odst. 1 trestního řádu.

Co teď? Takže od jisté chvíle už není možné u právnické osoby ani zastavení trestního stíhání ani zproštění viny? Ani pokud by soud konstatoval, že podle jeho právního názoru se nejedná o přechod trestní odpovědnosti právnické osoby? Jaký nato máme v trestním řádu konkrétní paragraf? A dokonce nemusíme chodit ani tak daleko. Jak „čistě“ také zastavíme trestní stíhání právnické osoby, jestliže bude zjištěna nevina fyzické osoby, která je přece vždycky tím nezbytným „originálním“ pachatelem? Žádná právnická osoba přece sama o sobě žádný skutek nepáchá (nemá ruce...), skutek páchá vždy pouze fyzická osoba a ten se následně právnické osobě, za určitých podmínek, už jenom „přičítá“.

Cynik by řekl no, tohle všechno snad radši odsoudit, než řešit nějaké takové rébusy...

Zákon č. [418/2011](#) Sb. už je tady nějakou dobu a mohlo by se zdát, že nejhorší prach se už mezitím usadil. Trestní řád je oproti němu starší skoro o padesát let a i jeho aplikace přesto stále přináší potřebu rozhodnutí nejvyššího anebo ústavního soudu. Takže se máme ještě na co těšit.



JUDr. Jan Vidrna,
advokát

e-mail: jan.vidrna@akdpp.cz

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)